Voor een gemeente waarin burgers er voor elkaar zijn en blijven

Eén op de twee mensen in onze energieke samenleving zet zich vrijwillig in. Overal zijn vrijwilligers, bewoners en hun organisaties actief voor doelen die zij zelf belangrijk en nodig vinden. Doelen die belangrijk zijn voor een goede gemeente en lokale samenleving. Mensen pakken graag hun rol in het democratisch proces, groen, publieke voorzieningen (als zwembaden en bibliotheken), duurzame energie, zorg, jeugd, sport, cultuur, integratie en nog veel meer onderwerpen. Op eigen initiatief, maar ook als de gemeente hen daar om vraagt. Dit is vrijwillig, maar niet gratis.

Vrijwillige inzet ontstaat ook niet 'vanzelf'. Daarvoor is ruimte en vrijheid nodig en de gemeente speelt hier een belangrijke rol in. Een goede gemeente creëert de randvoorwaarden waaronder het brede vrijwilligerswerk kan floreren. Zonder vrijwillige inzet halveert de kwaliteit van leven in Nederland. Alle reden om vrijwilligerswerk goed op te nemen in verkiezingsprogramma's en gemeentelijk beleid.

1. **Al het vrijwilligerswerk draagt bij aan een leefbare en prettige gemeente**
   Onderzoek (Verwonderzoek, 2021, tussenrapportage op te vragen via m.molenaar@nov.nl) laat zien dat gemeenten voornamelijk investeren in vrijwilligers die actief zijn binnen zorg en welzijn. Al het vrijwilligerswerk draagt echter bij aan het versterken van de lokale samenleving. Dus ook vrijwilligerswerk in het groen, in cultuur en kunst en voor bijvoorbeeld de jeugd. Voor alle burgers!

   Acties:
   1. Zorg voor een gezamenlijke visie op de vrijwilligersondersteuning. Samen met alle vrijwilligersorganisaties, want ook zij bieden vaak ondersteuning die interessant is voor anderen.
   2. Maak het mogelijk dat meer organisaties en vrijwilligers baat hebben bij de ondersteuning die er al is.

2. **Kwetsbare burgers kunnen blijven meedoen, ook in tijden van online**
   Veel (kwetsbare) vrijwilligers ervaren online contact als intensief, moeilijk en een verarming. Deze vrijwilligers haken af, zeker als de thuissituatie complex is, bijvoorbeeld door het ontbreken van digitale middelen en ruimte of het hebben van kinderen of andere (mantel)zorgtaken.

   Actie:
   1. Stel meer middelen (in natura) beschikbaar voor bijvoorbeeld vrijwilligersacademies om hier (extra) scholing, begeleiding, middelen en materialen voor in te kunnen zetten. En zo mogelijk gratis alternatieve locaties met coronaveilige flexplekken.
   2. Ondersteun samenwerking tussen organisaties (binnen een keten) om vrijwilligers een plek te bieden die bij hen past.

3. **Laat alle burgers, van jong tot oud, zien wat zíj kunnen betekenen**
   De vraag is of alle vrijwilligers die voor corona betrokken waren bij hun organisatie nog steeds daadwerkelijk beschikbaar zijn en bij opstart weer bij hun organisatie aan de slag gaan. Niet alleen oudere vrijwilligers verdwijnen uit beeld, maar ook van de vrijwilligers die tijdelijk iets anders zijn gaan doen, is niet zeker dat ze terugkeren. Cijfers van het CBS wijzen uit dat in ieder geval 2020 een

desastreus jaar was. NOV zet zich in het Nationaal Jaar Vrijwillige Inzet enorm in voor betrekken van nieuwe vrijwilligers met veel fantastische middelen. Lokaal kunnen vrijwilligerscentrales er echter nauwelijks opvolging aan geven omdat er te weinig menskracht is, vaak door bezuinigingen vanwege bijvoorbeeld jeugdzorgproblematiek.

Acties:

1. Geef (ondersteunings)organisaties extra ruimte om in te zetten op werving van vrijwilligers, aangepast aan de lokale situatie.
2. Jong geleerd, oud gedaan. Zet in op maatschappelijke diensttijd en maatschappelijke stage.
3. #sociaalpensioen. Medewerkers uit het bedrijfsleven zetten zich na hun pensioen vaker in voor de samenleving als zij voor hun pensioen medewerkers(vrijwilligerswerk) doen.
4. Voor gemeenten met een Asielzoekerscentrum geldt dat asielzoekers een mooie bijdrage kunnen leveren aan de gemeenschap. Pluspunten zijn dat overlast en reuring rond AZC's vermindert en dat nieuwe Nederlanders beter hun weg weten te vinden in de Nederlandse samenleving, ook als zij straks ergens anders een eigen woonplek hebben.

4. **Help bestuursvrijwilligers de last van wet- en regelgeving te dragen**
Veel bestuursvrijwilligers zijn aan het eind van hun latijn, hebben zich met veel bijzaken moeten bezighouden die niets met het doel van hun organisatie te maken hebben, maar die wel voor extra verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid zorgen. Veel bestuursvrijwilligers zijn hierdoor ook gestopt .

Acties:

1. Ontlast bestuursvrijwilligers door eigen lokale wet- en regelgeving te vereenvoudigen.
2. Werk actief samen met vrijwilligersorganisaties om activiteiten die zo waardevol zijn voor de gemeente mogelijk te maken. Denk concreet aan het aanstellen van één contactpersoon binnen de gemeente die helpt vergunningen voor elkaar te krijgen.
3. Help bij de implementatie van landelijke of Europese wetgeving, zoals de AVG, WBTR of straks de WMTO.
4. Beperk administratieve lasten in afleggen van verantwoording in geval er een subsidierelatie is.

5. **Mensen met psychiatrische achtergrond in goede banen leiden**
Vrijwilligers die als cliënt een achtergrond in de psychiatrie en/of verslavingszorg hebben, hebben baat bij hun vrijwilligerswerk, maar vragen ook extreem veel begeleiding.

Actie:

1. Stel vrijwilligersorganisaties in staat om deze doelgroep - waaronder ook veel jongeren - in hun rol als vrijwilliger, beter te kunnen begeleiden.
2. Bevorder ketensamenwerking, zodat betaalde professionals cliënten niet zomaar neerzetten bij vrijwilligersorganisaties, maar er voor zorgen dat aan randvoorwaarden als kennis, tijd, geld en een gezamenlijk plan van aanpak is voldaan.

6. **Vrijwilligers binnen de zorg waarderen om wat ze toevoegen**
De menselijke maat in zorg moet terug zodat ook mensen die zorgen moeten ontvangen een menswaardig bestaan hebben. Vrijwilligers spelen hierin een cruciale rol waarin zij waarde toevoegen aan het werk van betaalde medewerkers én waarin betaalde medewerkers waarde toevoegen aan het werk van vrijwilligers.

Acties:

1. Houd het imago van vrijwilligers goed en vervang niet zonder meer betaalde medewerkers door vrijwilligers.
2. Ontwikkel een visie op de samenwerking tussen betaalde medewerkers en vrijwilligers. Betrek hierin alle betrokken partijen, dus ook vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties net zo goed als betaalde medewerkers.

Met vriendelijke groet,

Mark Molenaar

Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV)
Koningin Wilhelminalaan 3
3527 LA Utrecht
m 06 10 92 21 92
w www.vrijwilligerswerk.nl